

Vlaams
Parlement

ingediend op **390** (2014-2015) – Nr. 2
24 juni 2015 (2014-2015)

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
uitgebracht door Caroline Croo

over het voorstel van decreet

van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Emmily Talpe, Peter Persyn,
Vera Jans en Tine van der Vloet

houdende regeling van de binnenlandse adoptie
van kinderen en houdende wijziging van het decreet
van 20 januari 2012 houdende regeling
van de interlandelijke adoptie van kinderen

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen.

Vaste leden:

de dames Caroline Croo, Danielle Godderis-T'Jonck, Lies Jans, de heren Lorin Parys, Peter Persyn, mevrouw Tine van der Vloet;

de dames Griet Coppé, Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;

de dames Freya Saeys, Martine Taelman;

mevrouw Freya Van den Bossche, de heer Bart Van Malderen;

mevrouw Elke Van den Brandt.

Plaatsvervangers:

de heer Björn Anseeuw, de dames Vera Celis, Cathy Coudyser, de heer Koen Daniëls,

de dames Ingeborg De Meulemeester, Manuela Van Werde;

mevrouw Sonja Claes, de heer Dirk de Kort, de dames Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;

de heer Jo De Ro, mevrouw Emmily Talpe;

de heren Jan Bertels, Renaat Landuyt;

mevrouw Elisabeth Meuleman.

Documenten in het dossier:

390 (2014-2015) – Nr. 1: Voorstel van decreet

INHOUD

1. Toelichting	4
2. Algemene bespreking	7
3. Artikelsgewijze bespreking en stemming	7
4. Stemming	7

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin besprak het voorstel van decreet houdende regeling van de binnenlandse adoptie van kinderen en houdende wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen tijdens haar vergadering van woensdag 24 juni 2015.

1. Toelichting

Lorin Parys verwijst voor de historiek en de context naar de memorie van toelichting (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 390/1), maar wenst er toch aan te herinneren dat de ambitie van een nieuwe adoptieregeling ook al in het Vlaamse regeerakkoord 2004-2014 stond. De indieners hebben voortgewerkt op de conclusies van het Expertpanel 'Wegen tot erkenning en herstel bij gedwongen adopties' (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 356/1) en op de ideeën van de conceptnota's over binnenlandse adoptie (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 229/1 en 233/1).

Met dit voorstel hebben de indieners drie betrachtingen: (1) binnenlandse adoptie moderniseren en professionaliseren, (2) interlandelijke en binnenlandse adoptie afstemmen aangezien de huidige ongelijke behandeling niet te rechtvaardigen is, noch in rechte noch in feite, en (3) ingaan op de relevante aanbevelingen van het Expertpanel. De motieven zijn divers: de ongelijke behandeling en de versnippering tegengaan, een professionele begeleiding van afstandsouders, en een antwoord op de lange wachttijden en de hoge kostprijs.

De voorwaarden om te kunnen adopteren, staan in federale wetten: minstens vijftientig jaar oud zijn en vijftien jaar ouder dan het kind. Voorts moet de kandidaat-adoptant een voorbereidingsprogramma volgen en geschikt verklaard worden door de rechtbank. De trajecten voor binnenlandse en interlandelijke adoptie verschillen en kunnen niet samen gevolgd worden. Ook vlot schakelen tussen de twee procedures is niet mogelijk. Die ongelijke situatie is in strijd met het Burgerlijk Wetboek, dat ook stelt dat een voorbereiding niet meer hoeft als een kandidaat al een eerder voorbereidingstraject volgde en daarvoor een geschiktheidsvonnis kreeg. Kind en Gezin vraagt om beide trajecten te stroomlijnen.

Een tweede euvel is dat bij een negatieve evaluatie voor binnenlandse adoptie er geen beroepsprocedure bestaat. De rechter spreekt het geschiktheidsvonnis immers pas uit na plaatsing. Enkel kandidaten die een contract hebben met een binnenlandse adoptiedienst geraken in die fase. Wie niet tot dat punt komt, kan dus niet in beroep gaan. Een ander knelpunt is de financiering. Voor interlandelijke adoptie is decretaal bepaald dat het maatschappelijk onderzoek gesubsidieerd en uitgevoerd wordt door de diensten voor maatschappelijk onderzoek. Dat is niet het geval voor binnenlandse adoptie.

Het voorstel beschrijft een tweeledige procedure: voor adoptie van een ongekend of een gekend kind. Beide trajecten starten met aanmelding en registratie van de kandidaat-adoptanten bij het Vlaams Centrum voor Adoptie. Dat elke adoptie aangemeld en geregistreerd wordt, is een aanbeveling van het Expertpanel. Voor een ongekend kind wonen kandidaten een algemene infosessie van het Steunpunt Adoptie bij over zowel interlandelijke als binnenlandse adoptie, maar ook over alternatieven zoals bijvoorbeeld pleegzorg. Daarop komt het voorbereidingstraject dat enkel hoeft voor kandidaten die de eerste keer adopteren, tenzij er grote wijzigingen zijn, bijvoorbeeld in de familiale situatie. Daarna volgt een geschiktheidsbeoordeling door een familierechtbank die het maatschappelijk onderzoek uitbesteedt aan de diensten voor maatschappelijk onderzoek. Die diensten krijgen de ruimte en het budget om onafhankelijk te opereren. De

kandidaten kunnen dan een specifieke voorbereiding door de adoptiediensten starten.

Voor adoptie van een gekend kind is het traject slechts licht anders. Het Steunpunt Adoptie geeft specifieke informatiesessies. Na de voorbereidingssessies, die afzonderlijk van de voorbereidingssessies voor de adoptie van ongekende kinderen verlopen, krijgen de kandidaten een attest van het Steunpunt Adoptie. Bij volle adoptie van een gekend kind worden ook de afstandsouders uitgenodigd om informatie te krijgen over de consequenties van hun beslissing en om bijgestaan te worden in het verdere proces. Op bevel van de familierechtbank oordelen de diensten voor maatschappelijk onderzoek over de geschiktheid, wat in overeenstemming is met de bepalingen van het Burgerlijk en Gerechtelijk Wetboek.

Katrien Schryvers herinnert eraan dat het aantal binnenlandse adopties de voorbije jaren doorgaans beperkt was tot vijftientig à dertig per jaar. Daarom is het niet nodig veel diensten voor binnenlandse adoptie te behouden, zo dachten ook de sprekers op de hoorzittingen erover (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 229/2 en 3 en 233/2 en 3). Multidisciplinariteit en professionaliteit kunnen ook niet verzekerd worden als een dienst maar voor enkele adopties per jaar instaat. Om die reden wordt er gekozen voor één dienst voor binnenlandse adoptie. Zoals Kind en Gezin benadrukt, is de samenwerking tussen de verschillende binnenlandse adoptiediensten de voorbije jaren gegroeid en zijn de diensten bereid om te fuseren.

Een andere optie zou zijn meerdere diensten die zowel voor binnenlandse als interlandelijke adoptie instaan. De indieners hebben daar niet voor gekozen wegens de specifieke expertise. Diensten voor binnenlandse adoptie begeleiden ongewild of ongewenst zwangeren, maar ook afstandsouders na de adoptie. Diensten voor interlandelijke adoptie doen dat niet, en zijn gespecialiseerd in kanaalonderzoek in het buitenland.

De ene dienst voor binnenlandse adoptie zal een schriftelijke overeenkomst maken met alle kandidaat-adoptanten, met daarin de procedure, de kostprijs, de duur en de gewaarborgde dienstverlening. Het voorstel specificeert uitdrukkelijk de taken van de dienst voor binnenlandse adoptie en deelt ze in vier blokken in: bemiddelen, nazorg geven, begeleiden en informeren. Zo is de dienst onder meer eraan gehouden om gepaste opvang van het kind te vinden tot er een definitieve oplossing is. Het voorstel legt geen keuze op maar vraagt wel een uitdrukkelijke motivering waarom ervoor geopteerd wordt het kind direct te plaatsen bij de kandidaat-adoptanten of eerst in een pleeggezin onder te brengen. De beslissing hangt immers af van de omstandigheden, zoals hoe uitdrukkelijk de wil is van de afstandsouders, en of kandidaat-adoptanten bereid zijn het adoptiekind al in het gezin op te nemen wetende dat de afstandsouders nog kunnen terugkomen op hun beslissing.

Hoewel er wel eens geopperd werd er een afzonderlijke dienst voor op te richten, kiezen de indieners ervoor om de begeleiding van afstandsouders, en van ongewenst en ongewild zwangeren toe te vertrouwen aan de dienst voor binnenlandse adoptie. Die heeft niet alleen de expertise, ook de ongewenst of ongewild zwangeren zijn beter af met één dienst. Het keuzemoment voor adoptie varieert immers, de keuze is niet altijd duidelijk en kan worden herroepen gedurende een bepaalde periode na de geboorte. Vlaanderen zal de dienst wel afzonderlijk financieren voor die begeleiding, zodat elke zweem dat de dienst belang heeft bij adoptie, omdat hij niet gefinancierd wordt voor kinderen die bij de natuurlijke ouders blijven of afgestaan worden voor pleegzorg, verdwijnt.

De kandidaat-adoptant zal een bedrag betalen dat niet hoger is dan de kosten voor bemiddeling en nazorg. Thans is er geen regeling en de kosten voor binnenlandse adoptie zijn veel hoger dan de werkingskosten die aangerekend mogen worden voor interlandelijke adoptie en in een besluit van de Vlaamse Regering zijn vastgelegd op 3000 euro. Vanzelfsprekend zijn er aan interlandelijke adoptie nog heel wat andere kosten verbonden. Beide adoptievormen zijn op dat vlak moeilijk te vergelijken, maar kandidaten moeten wel vooraf duidelijkheid hebben over de kosten. Het maximumbedrag moet daarom bepaald worden.

Ook de taken van het Vlaams Centrum voor Adoptie en de Vlaamse adoptieambtenaar worden in het voorstel omschreven: kandidaat-adoptanten registreren en doorverwijzen naar het Steunpunt Adoptie, de voortgang rapporteren, en een gericht beleid voeren voor adoptie van kinderen met special needs zoals kinderen ouder dan zes jaar, kinderen met een beperking, en broers en/of zussen die samen blijven. Kinderen met special needs, die een steeds groter deel van de adoptiekinderen uitmaken, vergen een speciale aanpak, waarvoor de kandidaat-adoptanten goed moeten begeleid worden.

Er kunnen trefgroepen worden opgericht, die onder bepaalde voorwaarden door de Vlaamse Regering erkend worden en optreden als belangenbehartiger inzake adoptie.

Emmily Talpe legt uit dat het inzagerecht uit het voorstel een goed evenwicht is tussen de terechte wens om informatie en de privacy van de verschillende partijen. Elke geadopteerde heeft recht op informatie over zijn afkomst en over zijn afstandsouders. Het verzoek daartoe dient hij schriftelijk in bij de adoptiedienst. Een minderjarige kan vanaf twaalf jaar zelfstandig gebruikmaken van dat recht. Over een verzoek van minderjarigen jonger dan twaalf jaar wordt beslist door de adoptiedienst, die rekening houdt met de maturiteit van de minderjarige. Als de adoptiedienst weigert, kan de mintwaalfjarige bezwaar indienen bij de Vlaamse adoptieambtenaar die definitief beslist.

Het voorstel regelt ook het inzagerecht van de afstandsouders. Ze hebben recht op niet-identificeerbare informatie over de geadopteerde. Meer informatie kan enkel mits de adoptanten ermee akkoord gaan en mits de minderjarige daarin toestemt, en dat zodra die daarvoor voldoende maturiteit heeft en in elk geval vanaf twaalf jaar. Als de geadopteerde meerderjarig is, is enkel zijn toestemming vereist.

Met het toezicht worden de klassieke paden bewandeld. Het Vlaams Centrum voor Adoptie oefent toezicht uit op de naleving van de decreetsbepalingen. Het Steunpunt Adoptie, de diensten voor maatschappelijk onderzoek en de dienst voor binnenlandse adoptie verlenen daaraan hun medewerking. Het effectieve toezicht wordt uitgevoerd door de Zorginspectie die plaatsbezoeken kan afleggen en alle administratieve stukken, de wachtlijsten en de individuele dossiers mag inkijken.

Het voorstel omvat ook enkele strafbepalingen. Binnenlandse adoptie dient altijd te verlopen langs een vergunde adoptiedienst. Bemiddelen zonder vergunning, ongeoorloofd materieel voordeel halen uit bemiddeling, en met kennis van zaken iemand helpen om een overtreding te begaan, maken het voorwerp uit van strafsancities. Uit het decreet van 20 maart 2015 houdende wijziging van het decreet van 3 mei 1989 houdende erkenning van adoptiediensten en houdende wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen wordt overgenomen dat in bezit zijn van een adoptiedossier zonder het over te dragen aan het Vlaams Centrum voor Adoptie, strafbaar is. Zo willen de indieners private personen aanzetten om informatie

door te geven. Dat is afgestemd op het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen.

2. Algemene bespreking

Er worden geen opmerkingen gemaakt tijdens de algemene bespreking.

3. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Artikel 1 tot en met 40

De artikelen 1 tot en met 40 worden zonder opmerkingen eenparig met 8 stemmen aangenomen.

4. Stemming

Het voorstel van decreet wordt eenparig met 8 stemmen aangenomen.

Bart VAN MALDEREN,
voorzitter

Caroline CROO,
verslaggever